

ВАРИЧЕЛА (овчије богиње)

Варичела је вирусна инфективна болест која се јавља у целом свету. То је једна од најчешћих дечијих, осипних заразних болести у народу позната под називом овчије богиње,

Варичелу изазива ***varicella zoster*** вирус који припада ДНК вирусима. Од варичеле најчешће обољевају деца предшколског и школског узраста, мада деца могу да оболе од варичеле и у каснијем узрасту, као и одрасли.

Епидемиологија

Варичела је лако преносива заразна болест. Често се јавља у виду мањих или већих епидемија у дечијим колективима јер се вирус варичеле лако преноси са детета на дете.

Обољење показује сезонски карактер јављања са максимумом обољевања у сезони јесен-зима и зима-пролеће.

- ❖ **Резервоар инфекције** у природи је човек, односно заражена особа.
- ❖ **Извор инфекције** је назофарингеални секрет оболеле особе задњих дана инкубације и за време акутне фазе болести.
- ❖ **Путеви ширења** обољења су:
 - **капљични пут** тј. вирус се шири путем капљица које настају приликом говора, кашљања и кијања заражене особе и
 - **директним контактом** са оболелим који лучи вирус преко секрета из дисајних путева или непосредан контакт са секретом из везикула.
- ❖ **Улазно место инфекције** је слузница горњих дисајних путева и коњуктива ока.

Вирус може да преживи у ваздуху неколико сати, па је могуће да дође до заразе боравком у просторији у којој је оболели боравио или се тренутно налази.

❖ **Период инкубација** је период од контакта са оболелом особом до појаве првих симптома болести. **Период инкубације код овчијих богиња траје 2-3 седмице.**

Оболели је заразан два дана пре избијања оспе, па све док се красте у потпуности не осуше. Како се ради о заразној болести која се лако преноси сматра се да су сви они који су у наведеном периоду били у контакту са оболелим, а нису прележали варичеле у опасности да се разболе.

У току болести се разликују три стадијума:

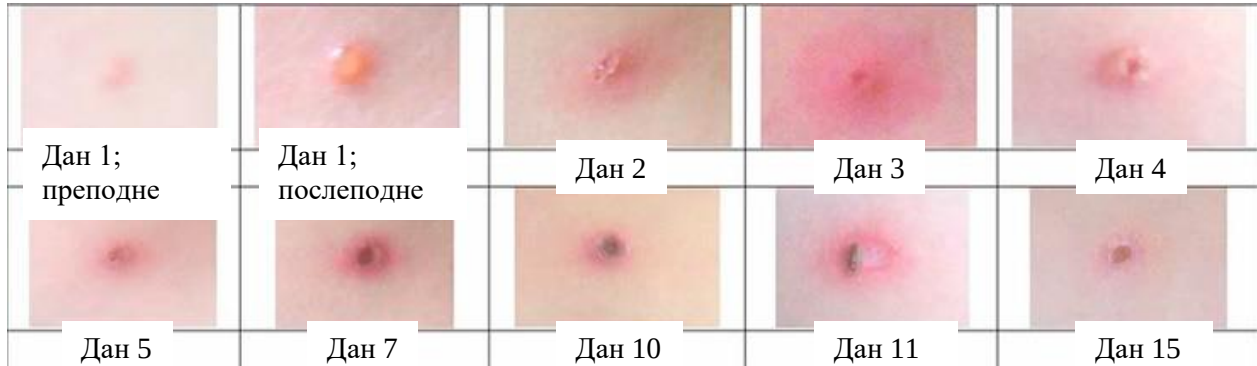
1. катарални стадијум се манифестује општим симптомима: повишеном телесном температуром, главобољом, малаксалошћу и боловима у мишићима. Могу се јавити кијавица, кашаљ и повраћање. Овај стадијум кратко траје 1-2 дана.

2. осипни стадијум карактерише појава осипа који је праћен сврабом. Осипни стадијум траје **7-8** дана.

Основне карактеристике оспе:

- Оспа пролази кроз неколико стадијума (макула, папула, везикула и круста).
- Оспа је полиморфна, што значи да се у истом моменту на кожи могу видети осипне промене у различитим стадијумима еволуције.
- Осип почиње као макулозни, а за пар сати орелази у папуле и у везикуле.
- Након неколико дана везикуле се сасуше и постају красте.
- Док се на једном месту осип тек појављује, на другом месту достиже максимум развоја, тако да на кожи постоје истовремено све фазе осипа, од макуле, преко папуле, везикуле до красте.
- Осип је присутан по читовој кожи, косматом делу главе, длановима, табанима. Јавља се и на слuzници усне дупље, а понекад и на другим слuzницама и коњуктивама.
- **Карактеристично за осип код варичеле је да је увек више изражен и најгушћи на трупy.**
- Осип избија у налетима, а сваки налет избијање осипа може бити праћен порастом температуре.

- Оспа је појединачна. Кожа између промена није измењена.
- Оспа је праћена сврабом.

На слици је приказана еволуција једне оспе током 15 дана.

3. стадијум реконвалесценције се одликује падом температуре. Крaste опадају, а на њиховом месту остају зоне слабе пигментације које касније ишчезну.

Ожиљци не остају, осим на месту дубљих промена праћених секундарном инфекцијом.

Стадијум опоравка траје **6-8** дана.

Превенција и вакцинација

У свету постоји вакцина против ове болести, која се даје као обавезна вакцина али у нашој земљи она још није уврштена у календар обавезних вакцина

Најчешћа питања и одговори

Када се треба јавити лекару?

Чим посумњате да је ваше дете оболело од варичеле обавезно одведите дете лекару. Педијатар ће поставити дијагнозу и посаветовати вас шта треба да радите, које врсте лекова да користите, као и на шта да обратите пажњу како се не би развиле потенцијалне компликације

Компликације су углавном последица локализације саме оспе, нарочито уколико оспа захвата и неки од унутрашњих органа, а као последица чешања, може се јавити секундарна бактеријска инфекција коже у виду гнојних оспи.

Симптоми овчијих богиња

Температура

Главобоља

Кашаљ

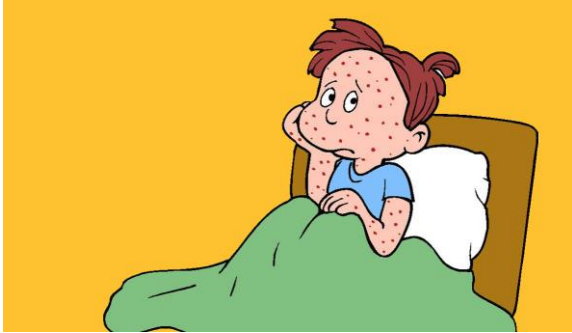
Осип

Када водите заражено дете у дом здравља или другу здравствену установу, јавите особљу унапред да доводите дете за које сумњате да има варичелу, како се не би остала деца или одрасли довели у ризик од обољевања јер код неких особа ова инфекција може довести до озбиљних компликација.

Особе које су под већим ризиком од компликација уколико се заразе овим вирусом су:

1. труднице,
2. новорођене бебе и
3. особе са ослабљеним имунитетом

Како неговати дете оболело од варичеле?

Нега детета које је оболело од варичеле је изузетно важна јер треба да спречи даље ширење болести, настајање секундарних инфекција и појаву компликација.

Нега детета које је оболело од варичеле се састоји од :

- Обавезне изолације оболелог детета.
Оболело дете треба да остане код куће све док богиње не престану да избијају, а красте се у потпуности не осуше.
О времену укључивања детета у колектив посаветујте се са изабраним педијатром.
- Потребно је детету обезбедити удобан смештај
- Дете треба да мирује, да се одмара и довољно спава.
- Посебно је важно водити рачуна о личној хигијени детета, нарочито хигијени руку.
- Исхрана детета треба да је лагана, богата витаминима и минералима да би се ојачао имунитет детета који у току овог обољења бива ослабљен.
- Дете треба да уноси довољно течности.
- Када ће дете моћи да иде у шетњу обавезно се посаветујте са педијатром.

Како ублажити свраб?

Кожу је потребно посипати стерилним талком који смањује свраб и исушује везикуле. Поред стерилног талка на регије покривене богињама, да би се ублажио свраб, може се нанети и кречно млеко или неко друго медицинско средство које вам у ту сврху препоручи лекар.

Ублажавање свраба је важно јер када се богиње (везикуле) покидају чешањем та места постају подложна инфекцијама.

Бактерије могу да доспеју у дубље слојеве коже и изазову секундарну бактеријску инфекцију.

Да ли дете које има варичеле сме да се купа?

Да! Личној хигијени детета посветите посебну пажњу. За време трајања болести дете треба редовно купати како не би дошло до секундарне инфекције изазване бактеријама. Након купања, дете се мора пажљиво обрисати јер приликом брисања може доћи до пуцања везикула. Најбоље је кожу детета обрисати благим тапкањем.

Да ли дете које је прележало овчије богиње стиче имунитет?

Да! Деца која су прележала овчије богиње стичу трајан имунитет и не могу поново оболети од ове болести.

Мирјана Бановић

Литература :

1. Д. Диклић, Б. Антонијевић: Инфективне болести са негом, Завод за уџбенике, Београд, 2014.
2. С. Павић: Инфективне и тропске болести, Завод за уџбенике, Београд, 2016.
3. Слободан Марковић: Инфективне болести, Нови Сад, 2013.
4. Снежана Бркић, Весна Туркалов: Инфективне болести, Медицински факултет Нови Сад, 2015.

У презентацији су коришћене слике из следећих извора:

1. www.mamasaveta.com/2013/03/26/varicela/
2. www.mojpedijatar.co.rs
3. www.bebac.com
4. <https://www.savetilekara.rs/varicela-ili-ovcije-boginje/>
5. www.pexels.com